

Yttrande över SOU 2024:98

Version: Slutlig

Vår kontakt:

Mathias Lindqvist

mathias.lindqvist@skanska.se

Skanska Sverige AB

Stab Juridik

Klimat- och näringslivsdepartementet

Miljöprövningsenheten

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kristin.skeppsby@regeringskansliet.se

KN2023/02

En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprövningsprocess (SOU 2024:98)

1. Sammanfattning

Skanska Sverige AB och Skanska Industrial Solutions AB (Skanska) välkomnar huvuddelen av förslagen i SOU 2024:98 (Utredningen) och anser sammanfattningsvis följande beträffande av Skanska utvalda delar av Utredningen:

- Skanska tillstyrker förslaget om att samla bestämmelser om miljöprövning i ett nytt kapitel i miljöbalken.
- Skanska delar uppfattningen att svensk rätt ska anpassas till EU-rätten.
- Skanska bedömer att den föreslagna modellen för miljöbedömning och tillståndsprövning i delar skulle kunna ge bättre förutsättningar för snabbare och mer förutsebara processer. Skanska undrar dock om inte förslaget om samråd sent i processen i mycket kommer att motverka den tänkta förbättringen vad gäller framtida tillståndsprövningar.
- Skanska tillstyrker att miljöbedömnings- och tillståndsprocesser samordnas och hanteras av en prövningsmyndighet (Miljöprövningsmyndigheten).
- Skanska tillstyrker att det i en uttömmande uppräknings framgår vilka ärenden som utgör miljöprövningsärenden och som därmed ska prövas av den nya Miljöprövningsmyndigheten. Detsamma gäller för ärenden som omfattas av granskningsplikt.
- Skanska tillstyrker den nya granskningsprocessen för verksamheter som inte automatiskt ska anses medföra betydande miljöpåverkan (BMP). Skanska vill i sammanhanget efterlysa en mer aktiv och noggrann prövning av vilka verksamheter som verkligen ska omfattas av BMP. Skanska vill också framhålla vikten av att BMP-klassificering förbehålls de mest miljöpåverkande verksamheterna.
- Skanska välkomnar att föreslagna tidsfrister införs i handläggningen. Skanska saknar emellertid förslag på krav på tidplan för processen innan Miljöprövningsmyndigheten har bedömt att ett ärende är komplett.
- Skanska har inget att erinra mot begreppet bästa möjliga teknik ersätts av begreppet bästa tillgängliga teknik.

- Skanska anser att det kan finnas fördelar med en ökad användning av generella föreskrifter i stället för villkor i tillstånd, men finner samtidigt att det mycket noggrant måste utredas vad som skulle kunna vara lämpligt i sammanhanget.
- Skanska instämmer i att det krävs ökad tydlighet avseende rättskraft och rättsverkan i de delar som tas upp i Utredningen.
- Skanska är positiv till en utveckling där detaljreglering i tillstånd kan minska till förmån för en ökad användning av generella föreskrifter och andra allmänna regelverk. Detta emellertid under förutsättning att den efterföljande tillsynen enligt dessa föreskrifter och regelverk är enhetlig och förutsägbar oavsett var i landet en verksamhet är belägen

2. Inledning

Skanska Sverige AB har beretts tillfälle att inkomma med yttrande över utredningen SOU 2024:98 - En ny samordnad miljöbedömnings- och tillståndsprocess (Utredningen). Tillsammans med dotterbolaget Skanska Industrial Solutions AB (SIS) inkommer Skanska Sverige AB (gemensamt Skanska) med följande remissvar.

Verksamheter inom Skanska som omfattas miljöbedömnings- och tillståndsprocesser relaterar i mycket till SIS verksamheter som innefattar hantering av berg, jord- och schaktmassor, vilket huvudsakligen sker i bergtäkter, samt produktion av material delvis framställt av berg, t.ex. tillverkning av asfalt och betong.

Ur detta perspektiv är förutsägbara, rättssäkra och effektiva tillståndsprocesser en förutsättning för Skanska. Samtidigt är miljö- och klimatfrågor centrala för Skanskas olika verksamheter med målsättningen att bygga ett bättre samhälle.

Skanska önskar därför att framtida miljöbedömnings- och tillståndsprocesser i högre grad än idag fokuserar på frågor som är av störst betydelse för miljö, klimatet och samhällsutvecklingen och som främjar fossilfrihet, resurseffektivitet och cirkulering av material. Detta samtidigt som dagens många gånger oförutsägbara tillståndsprocesser med långa handläggningstider och inte sällan omfattande utredningskrav utan motsvarande miljönytta arbetas bort.

Utredningen är väldigt omfattande. Därför begränsar Skanska sitt yttrande till vissa av Skanska utvalda delar vilka framgår av sammanfattningen ovan. I övrigt ansluter sig Skanska till mer detaljerade yttranden från branschorganisationer i vilka Skanska är medlem, t.ex. Svensk Bergmaterialindustri (SBMI) och Återvinningsindustrierna (ÅI) där representanter från Skanska har deltagit i svarsarbetet.

3. Synpunkter på vissa utvalda delar av Utredningen

Nedan beskrivs mer detaljerat Skanskas inställning till vissa av Skanska utvalda förslag i Utredningen.

3.1 En ny reglering om miljöprövning (avsnitt 14.3)

Skanska tillstyrker Utredningens förslag om att samla bestämmelser om miljöprövning i ett nytt kapitel i miljöbalken.

3.2 Utgångspunkter för en mer samordnad miljöbedömnings- och tillståndprocess (avsnitt 14.4)

Skanska delar Utredningens bedömning om att en ny samlad miljöbedömnings- och tillståndprocess bör införas för alla tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder. Utredningens förslag utgår i stora delar från EU-rätten, vilket Skanska välkomnar. Skanska delar uppfattningen att svensk rätt ska anpassas till EU-rätten.

3.3 En ny organisation för miljöprövning (avsnitt 14.6)

Skanska välkomnar Utredningens förslag om att miljöprövningen samlas på en myndighet i stället för att ligga hos flera myndigheter. För mer information avseende Skanskas synpunkter på förslaget om en ny prövningsorganisation, se avsnitt 3.4 direkt nedan.

3.4 En ny nationell miljöprövningsmyndighet (avsnitt 14.6.6)

Skanska tillstyrker Utredningens förstahandsalternativ med förslaget att införa en ny statlig förvaltningsmyndighet att ansvara både för miljöbedömnings- och miljöprövningsprocessen (Miljöprövningsmyndigheten). Skanska bedömer att en samordnad miljöbedömnings- och tillståndprocess kommer att medföra en mer effektiv prövning, bland annat genom att myndigheternas roller förtydligas.

Skanska delar Utredningens bedömning att miljöprocessen bör bli mer enhetlig och förutsägbar om en myndighet får i uppdrag att ansvara för prövningsprocessen i sin helhet. Sannolikt kommer då processerna över tid bli mer effektiva med kortare handläggningstider. Skanska vill emellertid understryka att det är avgörande att den nya Miljöprövningsmyndigheten ges tillräckliga resurser, inklusive en tillräcklig och långsiktig finansiering, som säkerställer såväl en kvalitativ som kvantitativ effektiv handläggning med beaktande av den stora mängden ärenden som kommer att hanteras vid myndigheten.

Skanska avstyrker det föreslagna andrahandsalternativet.

3.5 Vilka ärenden bör myndigheten pröva? (avsnitt 14.6.9)

Skanska anser att det är lämpligt att det i en uttömmande uppräknings framgår vilka ärenden som utgör miljöprövningsärenden och som därmed ska prövas av den nya Miljöprövningsmyndigheten. Detsamma gäller för ärenden som omfattas av granskningsplikt.

Skanska tillstyrker Utredningens förslag om att den nya Miljöprövningsmyndigheten bör ta över den roll som MKB-myndighet som ligger hos länsstyrelserna idag. Skanska undrar dock om Utredningen har analyserat frågan tillräckligt, exempelvis avseende hur många ärenden det kommer att röra sig om på ett år för att bedöma behovet av resurser, inte minst personal, på den nya Miljöprövningsmyndigheten.

3.6 Ett offentligt samråd (avsnitt 14.8.9)

Skanska ser positivt på att samrådet ska effektiviseras. Skanska ställer sig dock frågande till om ett samråd med allmänheten i ett sent skede i processen, alldeles innan beslut,

leder till en effektivisering. Ofta innehåller samråden många synpunkter från allmänheten, till exempel framkommer i regel lokal information som kan vara viktig för prövningen och som kan kräva kompletteringar av ansökan. Skanska föreslår därför ett system där samrådet med allmänheten ligger tidigare i processen.

3.7 Begäran om avgränsningsyttrande avseende miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och detaljeringsnivå (avsnitt 14.8.7)

Skanska ser positivt på införandet av tidsfrister, till exempel att Miljöprövningsmyndigheten inom 45 dagar efter att en begäran om avgränsningsyttrande har mottagits skriftligen ska yttra sig över vad en miljökonsekvensbeskrivning ska innehålla för att kunna ligga till grund för den fortsatta miljöbedömningen.

3.8 Närmare bestämmelser om tidsfrister för handläggningen (avsnitt 14.9.9)

Som framgått ovan välkomnar Skanska införandet av tidsfrister. Skanska ställer sig med andra ord positivt till att det anges bestämmelser om tidsfrister för vissa moment, men det bör finnas viss möjlighet till förlängning av tidsfrister vid behov. För en effektiv handläggning bör det också införas krav på tidplaner för handläggningen innan Miljöprövningsmyndigheten har bedömt att ansökan är komplett.

3.9 Krav på bästa tillgängliga teknik i stället för bästa möjliga teknik (avsnitt 14.9.15)

Skanska har inget att erinra mot att uttrycket bästa möjliga teknik ersätts med uttrycket bästa tillgängliga teknik.

3.10 Tydligare regler om tillståndens rättsverkan (avsnitt 14.9.17)

Skanska instämmer i att det behövs en ökad tydlighet avseende rättsverkan och rättskraft i de delar som tas upp i Utredningen. Skanska delar emellertid inte Utredningens förslag om hur tydlighet kan uppnås eftersom Utredningens förslag bedöms innebära att fler frågor måste regleras i tillståndsdelen eller i särskilda villkor. Här bör därför ytterligare utredning genomföras innan reglering kan införas. För det fall Utredningens förslag skulle bli verklighet måste institutet *det allmänna villkoret* användas i den individuella prövningen på så sätt att det upprättas och fastställs en förteckning över åtaganden som preciserar det allmänna villkoret.

3.11 Ökad användning av generella föreskrifter i stället för villkor i tillstånd (avsnitt 14.9.19)

Skanska anser att det kan finnas fördelar med generella föreskrifter i stället för villkor i tillstånd, men det behöver noggrant utredas vad som är lämpligt för olika branscher. Här bör därför ytterligare utredning genomföras innan reglering kan införas.

3.12 Ett nytt enklare tillståndsförfarande för granskningspliktiga verksamheter och åtgärder (avsnitt 14.10 och 14.10.1)

Skanska välkomnar ett nytt och enklare gransknings- och tillståndsförfarande för verksamheter och åtgärder (för såväl miljöfarlig verksamhet som vattenverksamhet) som omfattas av granskningsplikt som skulle ersätta nuvarande undersökningssamråd och delar av nuvarande tillstånds- och anmälningsförfarande enligt miljöbalken.

Skanska finner det också positivt att granskningsplikten är tänkt att omfatta ansökan om återkallelse, upphävande eller omprövning av ett tillstånd eller igångsättningsbesked samt att även ändring av en verksamhet eller åtgärd under vissa förutsättningar ska omfattas av krav på granskning.

3.13 Behov av en effektiv och enhetlig tillsyn (avsnitt 14.14)

Skanska är positiv till en utveckling där detaljreglering i tillstånd kan minska till förmån för en ökad tillämpning av generella föreskrifter och andra allmänna regelverk. Detta emellertid under förutsättning att den efterföljande tillsynen är enhetlig, förutsägbar och rättssäker.

Om styrning och kontroll av verksamheter flyttas från regleringar i individuella tillstånd och andra beslut genom villkor och försiktighetsmått till generella föreskrifter och andra allmänna regelverk är det en förutsättning att föreskrifterna är tydliga och tillämpas enhetligt oavsett var i landet en verksamhet är belägen, t.ex. med stöd av vägledning från centrala sektorsmyndigheter som bl.a. Naturvårdsverket eller samverkansorgan

För Skanska Sverige AB och Skanska Industrial Solutions AB

Malmö den 15 juni 2025

Mathias Lindqvist
Bolagsjurist